

5. Statistical work plan April 2017 – March 2018. *Ofsted*. Retrieved from https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/635573/Statistical_work_plan_April2017_March2018.pdf
6. About us. *Ofsted*. Retrieved from <https://www.gov.uk/government/organisations/ofsted/about>
7. Guidance for providers on the inspection of adult and community learning. Interpreting the Common Inspection Framework. – London: Adult Learning Inspectorate, 2002. – 26 p.
8. Quality Assurance in Adult Education and Training. *Eurydice*. Retrieved from https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/quality-assurance-adult-education-and-training-77_en
9. The Common Inspection Framework for Inspecting Post-16 Education and Training. Retrieved from http://dera.ioe.ac.uk/9304/1/32_2.pdf
10. Ofsted annual report and accounts: 2013/14 onwards. Retrieved from <https://www.gov.uk/government/publications/ofsted-annual-report-and-accounts>

KOVALENKO Svitlana Mykolaivna,

PhD in Pedagogy, Associate Professor of Conversational English Department,
A.S. Makarenko Sumy State Pedagogical University

CHIKALOVA Maryna Mykolaivna,

PhD in Pedagogy, Associate Professor of Conversational English Department,

A.S. Makarenko Sumy State Pedagogical University

TO THE PROBLEM OF EVALUATION OF ADULT EDUCATION QUALITY (BRITAIN CASE STUDY)

Abstract. *Introduction.* Facing the challenges of the European and world education community, Ukraine aims at having the best results in all the education branches, putting adult education as one of the priorities of its education policy. In this context the issue of the quality takes the first place, triggering us to search for the best examples of quality assurance. So the article reveals the specific features of adult education providers' inspections in Britain where adult education has been the focus of government policy for a long period and has proved its effectiveness.

Purpose. The article is aimed at the analysis of the government's policy in terms of quality assurance in adult education in Britain.

Methods. The methods applied are: analysis (retrospective, comparative) and synthesis, classification and systematization of data, generalization, education studies, literature analysis.

Results. The conducted research made it possible to find out that quality of education has been the focus of attention of the British government since early 19th century but as for the adult education the situation started to take legislative forms only in 2000 after the "Learning and Skills Act". That was the reform when a special Adult Learning Inspectorate was founded aimed at controlling the quality of education services for adult learners. Common Inspection Framework was adopted. It embraced all the important aspects of adult education provision: the effectiveness of leadership and management, the quality of teaching, learning and

assessment, the personal development, behaviour and welfare of learners, outcomes for learners.

At the present moment quality of adult education is the function of a newly founded agency – Office for Standards in Education, Children's Services and Skills (Ofsted). It started in 2006 with the adoption of "Education and Inspections Act". It cares for all the branches of education in England, being responsible for inspecting a range of educational establishments, including state schools and some independent schools, childcare, adoption and fostering agencies, initial teacher training, further and adult education.

Originality. The research reveals the specific features of inspecting the quality of adult education in Britain. It gives the idea on how to implement the model of quality assurance in adult education effectively and can be applied to Ukrainian system of education.

Conclusion. The conducted research proves that adult education in our country should be controlled, monitored and supported by the government. The issue of education quality assurance must be one of the priority in the governmental policy.

Keywords: adult education; Adult Learning Inspectorate; Office for Standards in Education, Children's Services and Skills; Common Inspection Framework; life-long education; formal adult education; non-formal adult education.

Одержано редакцією 03.01.2019
Прийнято до публікації 11.01.2019

DOI 10.31651/2524-2660-2019-1-20-25

ORCID 0000-0003-0309-7074

МАЧИНСЬКА Наталія Ігорівна,

доктор педагогічних наук, завідувач кафедри початкової та дошкільної освіти,

Львівський національний університет імені Івана Франка

e-mail: natalya_im@ukr.net

УДК 354: 378.12

ФОРМУВАННЯ НАУКОВОЇ ЕЛІТИ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

На основі теоретичного аналізу науково-педагогічних джерел, результатів емпіричних досліджень схарактеризовано напрями дослідження наукової еліти, показано взаємозалежність та взаємозумовленість понять «елітність» і «акме», визначено основні чинники, що забезпечують розвиток елітарного мислення у слухачів магістратури.

Ключові слова: наукова еліта; акмеологія; заклад вищої освіти; магістранти.

Постановка проблеми. Оновлення політичної системи України передбачає принципові зміни моделі рекрутування (відбору) еліт з максимально закритих, на хоча б мінімально відкриті, зміни стилю поведінки сучасної еліти так, щоб вона не була подібною до старої номенклату-

ри, стурбованою тільки інституціоналізацією своїх привілеїв.

Оновлення різних складових суспільства, запровадження реформ і змін в його життєдіяльність залежить від готовності еліти, як базової, фундаментальної основи суспільства, до розвитку політичного, соціально-економічного та культурного життя країни. Саме тому ми спостерігаємо постійно зростаючий інтерес до проблеми вивчення еліт. Проблема еліти та елітного суспільства почала активно впроваджуватися як напрям дослідження в різні сфери науки. І якщо тривалий час вивчення еліт було прерогативою виключно соціально-політичних досліджень, то на сучасному етапі цю нішу стали заповнювати також психолого-педагогічні наукові розробки.

Мета дослідження. Проаналізувати особливості формування наукової еліти на етапі професійного становлення фахівця в умовах закладу вищої освіти; визначити основні чинники, що забезпечують розвиток елітарного мислення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Теоретичний аналіз наукових розвідок означеної проблеми дає можливість стверджувати, що феномен наукової еліти досліджується у різних аспектах, зокрема: у контексті проблеми розвитку особистості як суб'єкта життєвого шляху (Б.Г. Ананьєв, В. А. Слассьонін); через призму особистісного сенсу (О.М. Леонт'єв, Д. О. Леонт'єв); персоналізації (А.В. Петровський) та самореалізації особистості (Е.В. Галажинський, Л.А. Коростильова); самовизначення особистості, стратегії її життєдіяльності (К.А. Абульханова-Славська, В.С. Агапов, В. Г. Асеев); психології елітарності (Н.С. Пряжников); сутнісних особливостей моральної еліти (А. Л. Журавльов, А.Б. Купрейченко); окремих аспектів категорії елітності (В. П. Зінченко).

У зарубіжних дослідженнях знаходять відображення деякі ідеї дослідження еліти як суспільного та особистісного феномену, що розкриваються через осмислення таких явищ, як: соціальна успішність (У. Джеймс), воля до влади (Х. Хекхаузен), ефективність особистості (А. Бандура), прагнення до лідерства через подолання психофізичної неповноцінності (З. Фрейд, А. Адлер, К. Хорні), набуття самості (К. Юнг), особистісна ідентичність (Е. Еріксон), самоактуалізація (А. Маслоу, К. Роджерс) та ін.

Проблема дослідження еліт, формування наукової еліти, розвиток мислення та свідомості, що відображає становлення еліти у сфері політичних, соціальних, економічних та культурних перетворень стає все більш затребуваною у вітчизняному суспільстві. Ми вважаємо, що це зумовлено цілою низкою проблемних ситуацій, породжених тією роллю, яку відіграє еліта в сучасному світі, серед яких, зокрема:

- неоднозначне ставлення до самого поняття «еліта», яке набуло негативного відтінку у суспільній свідомості, прирівнюючи його до таких соціально негативних явищ, як «номенклатура» і «бюрократія», відображаючи причетність особистості до певного елітарного співтовариства, засвідчуючи про суттєве дистанціювання еліти від суспільства;

- недослідженість проблеми психолого-педагогічних ознак еліти, її історико-теоретичних основ і відсутністю відповідних критеріїв виокремлення еліти;

- все більш зростаючим значенням різних типів еліт для стабілізації і інтеграції соціальної системи та її поступального розвитку.

Термін «еліта» (у перекладі з французької – кращий, відбірний) почав активно використовуватися в науковій термінології на рубежі XIX–XX ст. У широкому соціологічному контексті ним позначається вищий, відносно замкнений за чисельністю прошарок суспільства, контролюючий його основні економічні, політичні і культурні ресурси. У науковому, освітянському вжитку, зазвичай термін «еліта» не використовується. На жаль, приналежність до наукової (освітянської) еліти не є надто поширеним та привілейованим явищем у нашому суспільстві.

Зміни у потребах, інтересах, мотивах людської діяльності зумовлюють необхідність перегляду світоглядних морально-етичних засад, норм і цінностей у суспільстві загалом, і у системі освіти та науки зокрема. Носієм усталеної системи цінностей є еліта, яка за своєю суттю повинна займати провідне соціальне становище, впливати на домінуючі цінності, моральне вдосконалення в цілому. Варто зазначити, що формування елітарної особистості повинно ґрунтуватися на засадах моральної культури. Вважаємо, що саме це дозволить створити умови для перетворення моралі в

рушійну силу духовного оновлення і розвитку різних сфер суспільного життя на засадах єдиних моральних цінностей.

І.А. Зязюн, підсумовуючи основні складники науково-теоретичних досліджень, визначає педагогіку як найбільш дієвий складник у гармонійному розвитку особистості: педагогіка – це прикладна філософія; педагогіка – це практична психологія; педагогічна діяльність завжди ексклюзивна; педагогічна діяльність – наскрізна дія педагогічної майстерності [1]. Усі характеристики передбачають пізнання, навчання і виховання людини, що і надає їм практичного значення.

У зазначеному контексті простежується досить важливий людиноформуючий зв'язок між педагогом і майбутньою особистістю, у ролі якої виступає сучасний студент. Це саме те, що творить майбутнє, в якому доводиться жити всім людям. Сучасна дійсність досить часто стає різкою та прагматичною: людину трактують як «сильний ресурс», який можна використовувати в необмеженому часі. Якщо ж цей «ресурс» вичерпав себе – його «викидають».

Саме тому ми вважаємо, що формування елітарної свідомості, розвиток та становлення наукової еліти в умовах закладу вищої освіти повинно стати провідним напрямом організації освітнього процесу. Педагогам, які покликані навчати, виховувати та розвивати особистість, необхідно докласти усіх зусиль для формування особистості як найбільшої цінності, яка покликана творити, а не руйнувати, адже саме в цьому полягає сутність людини.

Дослідниками виокремлено сутнісні складові елітної свідомості:

- світоглядна: елітно-спрямована позиція і подання;
- акмецентрична (самоактуалізація) – прагнення до досягнення особистісних, професійних, соціальних висот;
- аксіологічна – елітна спрямованість особистості, елітоорієнтовані цінності;
- морально-естетична: моральні установки, норми поведінки, естетичні переживання, що відображають прагнення суб'єкта до досягнення елітної якості;
- креативно-інноваційна: елітоорієнтована творчість, відкритість новому, інноваційна спрямованість,

оригінальність мислення, продуктивність уяви;

– особистісно-змістова, що відображає особистісну упередженість людини в досягненні найвищих результатів у діяльності, творчий підхід у прийнятті рішень [2].

Як стверджує Г. Ашин, процес трансформації економічних, соціально-політичних, духовно-моральних відносин та його ефективність, цілком залежать від діяльності тієї групи суспільства, яка очолює процес соціальних перетворень. У політології, соціології та інших суспільних науках цю групу називають «елітою». У буденному житті слово «еліта» має два тлумачення. Перше з них відображує володіння якимись інтенсивно, чітко і максимально вираженими рисами, найвищими за тією чи іншою шкалою вимірювання. У цьому значенні термін «еліта» вживається стосовно будь-яких речей, понять, процесів або живих істот. У другому тлумаченні слово розглядається у спектрі суспільної значущості і стоїть вище, кращою, найбільш цінною для суспільства групи, що стоїть над масами і покликана в силу притаманних їй особливих рис керувати ними. Таке розуміння слова відображає суть поняття «еліта», позначаючи ним верству суспільства, або групу осіб, що мають специфічні особистісні характеристики, або професійні якості, які роблять їх елітарними, тобто «вибраними» у тій чи іншій сфері суспільного життя (науки, виробництва, спорту, мистецтва тощо); соціальних рухів і партій [3, с.126].

Переоцінка цінностей, зміна попередніх позицій щодо новоутворень, які виникають у суспільстві, і подій, що відбуваються у безпосередньому оточенні людини; зміни у ставленні до конкретних людей; постійна перебудова «Я-концепції», конкретизація планів структурування власної лінії життя, розрахованої на найближче і більш віддалене майбутнє – ці та інші інтенсивні зміни відбуваються зі студентською молоддю саме в період їх навчання в магістратурі.

Професійне зростання тісно взаємопов'язане з особистісним становленням студентської молоді, пошуком ідеалів як у професійному, та і в особистому житті. «Професіоналізм», «професійна діяльність», «професійна компетентність», «професійний розвиток», «професіонал» – це базові категорії професійної підготовки майбутніх фахівців в умовах

магістратури. Ми вважаємо, що саме формування елітної свідомості є максимальним новоутворенням у випускників магістратури. І на цьому етапі важливу роль відіграє акмеологія, яка разом з педагогікою та психологією повинна з'ясувати, якими особливостями повинні володіти мікроакме людини на кожній фазі її життєвого шляху, щоб відбулося її велике акме (життєвий успіх, людське щастя).

Спираючись на результати досліджень Н.Б. Карабущенко [4], здійснюючи теоретико-практичні розвідки означеної проблеми у межах дослідження наукової проблеми кафедри початкової та дошкільної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка «Педагогічна наука та освіта у класичному університеті: акмеологічний підхід» [5], ми констатуємо, що саме акмеологія як наука містить нові можливості розгляду професійного становлення фахівця в аспекті оволодіння ним «акме» – умов досягнення все більш високих ступенів розвитку. Використання понятійного апарату акмеології, її теоретичних засад можливе у двох аспектах:

1. Професійна компетентність – це певний етап професійного становлення фахівця.

2. «Акмеологічна компетентність» як ключова характеристика професійної компетентності випускника магістратури.

Теоретичний аналіз наукових джерел дає можливість констатувати, що поняття «акме» розглядається дослідниками у професійному розвитку людини, у життєвому шляху особистості, в особистісному та індивідуальному розвитку та саморозвитку особистості. Акме – як вершина розвитку кожної особистості, як прагнення людини до зростання та вдосконалення, включає самоактуалізацію, самовдосконалення і самореалізацію потенціалу людини (особистісного, особистісно-професійного, творчого), найважливіших властивостей досягнення суб'єктом вищих результатів у професійній діяльності (професійної готовності, відповідальності та придатності) для збагачення і розширення діапазону досліджень у формуванні потенціалу наукових еліт.

Проведені нами дослідження дають можливість стверджувати, що саме теоретико-практичний матеріал, зібраний акмеологією, лежить в основі розробки

психологічної концепції еліт. Сучасні дослідження дають можливість стверджувати, що категорії «елітності» і «акме» взаємопов'язані. Елітність дозволяє досягти акме як найбільш високого рівня розвитку зрілої особистості. Акме ж визначає найвищу точку елітизації особистості, тобто досягнення нею елітної якості.

Ми погоджуємося з Н.Б. Карабущенко, яка виокремлює змістовно-критеріальні складові професійного «акме», зокрема: а) мотиваційна, що відображає високий рівень домагань особистості відповідно до означених нею потреб; мотивацію самореалізації та досягнення; найвищий рівень активності людини, сприяючий найбільшій продуктивності його професійної діяльності; яскраво виражена професійна цілеспрямованість; результативність діяльності, що виходить на рівень професійної творчості; б) соціальна, яка розкриває характер просування людини до вершин її особистісного та професійного розвитку, поєднана з постійними процесами інтеграції індивідуальності з умовами середовища, що сприяють формуванню її індивідуального стилю (діяльності, життєдіяльності та ін.) [4].

Розвиток мотиваційної складової тісно пов'язаний з потенціалом особистості.

Потенціал – система усіх соціально корисних здібностей, які виявляються у професійній діяльності, як актуалізованих, так і резервних [6, с. 60]. Потенціал особистості досить часто виходить за межі чисто прагматичної відповідності фахівця вимогам, які висуваються до нього в певній діяльності, базуючись на моральних, гуманістичних засадах. Це означає, що фахівець повинен не тільки відповідати вимогам своєї діяльності, але й передбачати її наслідки і нести за них особистісну відповідальність.

Соціальна складова, визначаючи приналежність людини до певного класу, сприяє формуванню професійного стилю мислення, забезпечує розвиток професійного та особистісного потенціалу, збагаченню інтелекту, що і буде визначати рівень сформованості психологічної основи елітарності особи.

Будь-який вид професійної діяльності ще на етапі оволодіння нею, а потім у процесі безпосередньої практичної діяльності впливає на становлення та формування особистості фахівця. Фор-

мування наукової еліти в умовах магістратури визначається не тільки готовністю до виконання певних професійних завдань, але й сформованістю внутрішньої позиції – гордості та відповідальності за обрану професію. Тривале здійснення професійної діяльності повинно супроводжуватися також її удосконаленням.

На думку А. Деркач, В. Зазикіна, ключовими етапами руху саморозвитку до самореалізації суб'єкта діяльності у контексті акмеологічного підходу є: 1) самосвідомість актуалізує потребу в самоздійсненні; 2) особистість стає суб'єктом саморозвитку; 3) саморозвиток усвідомлюється як процес самовдосконалення; 4) результат самовдосконалення – самореалізація [7].

Представник наукової еліти постійно вдосконалюється, оскільки це зумовлено не лише потребою у самотворчості, а й суспільним обов'язком, що вимагає від нього високої моральності. Це і визначається одним із напрямів дослідження акмеології – як теоретико-прикладної науки. Особистісно орієнтований характер освітньої діяльності та відносин з колегами, студентами, представниками громадськості передбачає необхідність переорієнтації свідомості педагогів на визнання нових освітніх пріоритетів: поваги до особистості студента та його права на самовизначення, оволодіння відповідними етичними нормами, а також формування готовності педагога до етично адекватної поведінки в різних ситуаціях мінливого суспільного життя, які ставлять його перед моральним вибором. Високий рівень морального розвитку педагога відображено у змісті державних освітніх стандартів, де визначено перелік обов'язкових професійно значущих рис його особистості.

Висновки та перспективи досліджень. Спираючись на теоретичний аналіз досліджуваної проблеми, використовуючи результати емпіричних досліджень, ми визначаємо основні чинники, що забезпечують розвиток елітарного мислення у слухачів магістратури:

- мотиваційна готовність до виконання професійних функцій;
- усвідомлення соціальної значущості професійної діяльності;
- сформованість моральної культури, що визначається моральними цінностями, моральним ідеалом, моральним розвитком;
- готовність до постійного особистісного та професійного зростання;

– стійка позиція «людинотворення» та «людиноцентризму».

Беручи до уваги освіченість, як результат навчання та освіти, необхідно розуміти, що дана характеристика визначає не тільки готовність до неперервної освіти, самостійного пізнання інформації, обґрунтування та розв'язання завдань у різних галузях, але це є і основа конкурентоспроможності та професійної компетентності, які загалом визначають соціально-професійну характеристику особистості.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розробці тематичних тренінгів, які доцільно використовувати у практиці роботи з магістрантами з метою формування складових наукової еліти, розвитку елітарної свідомості та елітарного типу мислення.

Список бібліографічних посилань

1. Зязюн І.А., Крамущенко Л. В., Кривонос І. Ф. Педагогічна майстерність / за ред. І. А. Зязюна. 3-тє вид., допов. і переробл. Київ: Богданова А.М., 2008. 376 с.
2. Карабущенко Н.Б. Общее и специфичное в психологических моделях пед. *Вестник РУДН. Серия: Психология и педагогика*, 2008. № 4. С. 42–46.
3. Ашин Г.К. Элитология в системе общественных наук. *Общественные науки и современность*. 2003. № 4. С. 124–134.
4. Карабущенко Н.Б. Теоретико-методологические основы психологии элит (история и современность): монография. М.: РУДН, 2007. 273 с.
5. Кафедра початкової та дошкільної освіти. *Факкультет педагогічної освіти* URL: <http://pedagogy.lnu.edu.ua/department/kafedra-pochatkovoji-ta-doshkilnoji-osvity> (дата звернення 22.01.2019).
6. Марков В.Н. Личностно-профессиональный потенциал управленца и его оценка. М.: РАГС, 2001. 265 с.
7. Деркач А., Зазикін В. Акмеологія: монографія. Київ. 2003. 224 с.

References

1. Zyazyun, I.A., Kramushchenko, L.V., Krivonos, I.F. (2008). Pedagogical skill. In I.A. Ziyuzun (Ed.). 3rd ed., suppl. and proc. Kyiv: Publisher Bogdanova A.M. 376 p.
2. Karabushchenko, NB (2008). General and specific in psychological models of plates. *Bulletin of RUDN. Series: Psychology and Pedagogy*. 4. 42–46.
3. Ashin, GK (2003). Elitology in the social sciences system. *Social sciences and modernity*. 4. 124–134.
4. Karabushchenko, NB (2007). Theoretical and methodological foundations of psychology of elites (history and modernity): monograph. Moscow: RUDN. 273 p.
5. Elementary and pre-school education Department. *Faculty of Pedagogical Education*. Retrieved 22.01.2019, from <http://pedagogy.lnu.edu.ua/department/kafedra-pochatkovoji-ta-doshkilnoji-osvity>.
6. Markov, V.N. (2001). Personality-professional potential of the manager and his estimation. Moscow: RAHS. 265 s.
7. Derkach, A., Zazikin, V. (2003). Akmeologiya: monograph. Kyiv. 224 p.

MACHYNSKA Nataliya,

Doctor Science in Pedagogy, Chief of Preschool and Primary Education Department,
Ivan Franko National University of L'viv

FORMATION OF THE SCIENTIFIC ELITE IN CONTRACTING CONDITIONS OF HIGHER EDU- CATION

Abstract. Introduction. Formation of the scientific elite in the establishment of higher education is a problem of scientific research in various directions: philosophical, sociological, psychological, pedagogical; in various aspects of scientific research by researchers: the will to power, the formation of personal identity, the acquisition of independence, self-actualization, etc.

Purpose. To analyze the peculiarities of formation of the scientific elite at the stage of professional formation in the conditions of higher education establishment; determine the main factors that ensure the development of elitist thinking.

Methods. To realize this purpose, such methods are used: empirical – during practical research; theoretical – for the study and analysis of scientific and methodical literature, generalization of information for the definition of theoretical and practical foundations of the study; method of generalization – to distinguish factors that influence the development of elitist thinking

Results. In the course of the research, we identified the factors that ensure the development of elitist thinking in the students of the magistracy; interdependence of the concepts of «elitism» and «acmeology» are shown. The expediency of using the conceptual apparatus of acmeology in the context of the research of the phenomenon of the scientific elite: «professional competence» and «acmeological competence» is shown.

Originality. The scientific novelty of the research is to choose the research problem; systematic analysis of theoretical studies of the formation of the scientific elite in the establishment of higher education; the substantiation of the factors that ensure the development of elite thinking in the students of the magistracy (formation of motivational readiness to perform professional functions; development of awareness of the social significance of professional activity; the formation and development of moral values, moral ideals, the notion of readiness for constant personal and professional growth, the basis of activity – «human creation» and «man-centeredness»).

Conclusion. Formation of the scientific elite in the students of the magistracy in the establishment of higher education requires the development of specific theoretical and practical principles of organization of educational process, in particular – trainings, the main purpose of which is the formation of the foundations of elitist thinking, skills and experience of behavior, as well as communicative activity with different categories of people; it is expedient to create initial selective courses that would provide the theoretical component of the preparation of graduate students precisely in the context of the scientific elite foundations formation.

Keywords: scientific elite; acmeology; institution of higher education; undergraduate students.

Одержано редакцією 05.01.2019
Прийнято до публікації 12.01.2019

DOI 10.31651/2524-2660-2019-1-25-32
ORCID 0000-0002-2232-9072

МОСКОВЧУК Наталя Миколаївна,

аспірантка кафедри теорії та методики дошкільної освіти,
ПНПУ ім. К. Д. Ушинського,
e-mail: moskovchuknata85@gmail.com

УДК 372.2: 376 – 054.62 +811.161.2

РОЗВИВАЛЬНЕ УКРАЇНОМОВНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ПЕДАГОГІЧНА УМОВА ФОРМУВАННЯ УКРАЇНОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ІНОЗЕМНИХ ФАХІВЦІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

У статті проаналізовано феномен «розвивальне комунікативно-україномовне середовище для студентів-іноземців технічного профілю» та уточнено його основні компоненти, а саме: «середовище» і «розвивальне середовище». Наведено тлумачення науковцями поняття «розвивальне середовище» з погляду культурологічного, компетентнісного, еколого-психологічного, антропологічного, соціально-генетичного, комунікативно-зорієнтованого й еколого-соціального підходів. Запропоновано власне визначення поняття «розвивальне середовище». Визначено феномен «розвивальне комунікативно-україномовне середовище для студентів-іноземців технічного профілю» та основні принципи його конструювання.

Ключові слова: середовище; розвивальне середовище; студенти-іноземці технічного профілю.

Постановка проблеми. Система взаємовідносин суб'єктів закладу вищої освіти формує середовище, однією з не-

обхідних характеристик якого в процесі українськомовної підготовки іноземців є розвивальна комунікація українською мовою, що сприяє розвитку особистісних якостей майбутнього фахівця із урахуванням його етнічної приналежності. Відповідно, однією з педагогічних умов формування українськомовної професійно-комунікативної компетенції майбутніх іноземних фахівців технічних спеціальностей ми вважаємо наявність розвивального комунікативно-україномовного середовища для студентів-іноземців технічного профілю.

Мета статті. Проаналізувати феномен «розвивальне комунікативно-україномовне середовище для студентів-іноземців технічного профілю» та уточнити його основні компоненти, а саме: «середовище» і «розвивальне середови-